

Prædiken til Trinitatis søndag

Joh. 3, 1-15

”Hvorfor hænger der en slange på en pind bag ved Jesus oppe på altertavlen?” Sådan spørger konfirmanderne og minikonfirmanderne altid. Historien om kobberslangen i ørkenen, som frelser israelitterne fra den dødbringende pest, hører ikke til de historier ethvert barn kender. Den slange, som konfirmander og minikonfirmander kender, er slangen i Paradiset, den onde slange, og de kan ikke rigtigt få det til at passe, at den skal hænge der på pælen bag Jesus på korsfæstelsesbilledet.

At symboler kan være flertydige, at f.eks. en slange i nogle situationer er et billede på Djævelen, som i Paradisfortællingen, og i andre situationer er det stik modsatte, nemlig et Kristussymbol, som på altertavlen, det er som regel helt nyt for dem. Men at det gør det lidt mere spændende at kigge på billedet, kan de fleste godt se.

Evangelisten Johannes elsker at lege med den flertydighed. I evangeliet i dag er det ordet ”ophøjelse”, han leger med og vender og drejer, så flere facetter, klangfarver og betydninger kommer frem. Ophøjelse er normalt et positivt ord. Man hædres, æres, gøres til noget fornemt og værdifuldt, når man bliver ophøjet. En konge sidder ophøjet

på sin trone. Men Johannes siger, at Menne-skesønnen skal ophøjes som slangen i ørkenen, og så er det billede, der dukker op ikke billedet af en konge på en trone, men billedet af en døende mand på en marterpæl, et kors, højt hævet, ophøjet over jorden. For Johannes vil have os til at se flertydigheden i korset.

Korsfæstelsen er set fra én synsvinkel død, lidelse, ydmygelse og nederlag. Men det er også ophøjelse, både helt bogstaveligt – Jesus bliver klynget op – og i overført betydning. Det, der for nogle ligner et nederlag, er for dem, der ser med andre øjne, en sejr. For Jesus sejrer over den ondskab og lidelse, han rammes af, ved at han frivilligt går ind i ondskaben og lidelsen og ikke lader sig forandre af den. Det er det, Johannes ser og tror, at korsfæstelsen betyder. Ondskaben, lidelsen og forhånelsen mister sin magt Langfredag, fordi det da viser sig, at intet af det har magt til at forandre Jesus. Han tager det hele på sig og går ind i det og forbliver dog det, han var fra begyndelsen: Ordet, der blev kød. Lyset, der skinner i mørket, som mørket hverken begreb eller kunne gribe og slukke. Korset, som egentlig er et torturinstrument, bliver til et sejrssymbol. Det, der

er noget ondt, bliver billede på noget godt. I nederlaget er sejren.

Flertydigheden er vigtig, fordi den holder vandene åbne. Den forhindrer det stivnede og golde og tvinger os til at tænke selv. Når evangelisten Johannes leger med betydninger og ord og billeder, så er det af samme grund. Det er, fordi den Gud, Johannes vil forkynde, er en Gud, som ikke kan frys fast, og ikke kan gribes i et regelsæt af moralske love. Johannes vil forkynde den kristne Gud, som er den treenige Gud. Og den treenighed har kristendommen så lige siden måtte forsvare og forklare og slås med. For hvad betyder det? Er det ikke, som muslimer og jøder mener, flerguderi, når vi i trosbekendelsen siger hele tre gange, at vi tror, og hver gang på noget forskelligt: Gud Fader, Jesus Kristus og Helligånden.

Svaret er nej. Vi tror på én Gud, og vi tror, at Gud har vist og stadig viser sig på tre forskellige måder. Det er vigtigt, fordi den kristne tanke om Guds treenighed skal sikre flertydigheden, den rige facetteringen og dermed også tankens frihed og troens bevægelsesfrihed. Treenighedstanken skal forhindre, at Gud låses fast i en firkantet billedramme, hvor vi så kan opbevare ham og tage ham frem efter behov, for at tage ham til indtægt og som gidsel for vores egne meninger, værdier og holdninger.

Derfor siger vi hver søndag, at vi tror på Gud Fader, Himlens og jordens skaber. Vi tror, at vi ikke skylder os selv vores liv og vores død. Vi er skabt – derfor skal vi ikke selv skabe os. Vi er her i verden, fordi vi er sat her og indbudte til at være her. Der er på forhånd givet os en mening, en grund til og

en grund under vores tilværelse. Der er Guds mening med vores liv. Vi skal ikke selv ud og finde den først. Vi er her, fordi Gud har villet os og har brug for os.

Og vi bekender, at vi tror på Jesus Kristus, Guds enbårne søn, vor Herre. Vi tror, at Guds mening med os og vores liv ikke bare er en teori. Vi tror, der er en historie, et levende menneskeliv bag. For omkring år 0 blev Gud selv menneske for at vise os, hvad han mente, da han skabte os i sit billede. Jesus er Guds billede. Som Jesus levede, havde Gud tænkt sig, at vi skulle leve. Og som Jesus handlede og talte, sådan handler og taler Gud. Vi tror på Jesus Kristus, fordi han var Guds ansigt og stemme og hænder i verden i tidsrummet fra omkring år 0 til 33. Vi tror, at Gud er som Jesus: Den, der viste sin sejr i nederlaget; den, der elsker; den, der sætter forpligtelsen over for næsten før alt andet; den, der dødsdømmer ligegyldighed og selvkredsen; og den, der oprejser fortabte, forladte og forhadte til liv og salighed.

Vi tror, at Gud, tilværelsens inderste grund, det vi lever af, er det, Jesus levede af og handlede ud af: Kærlighed, barmhjertighed, tilgivelse.

Og vi tror på Helligånden. Vi tror, at Gud stadig er i verden, ikke synligt, som manden Jesus, men som Helligånd. Som alt det, der virkeliggør det, Jesus sagde og gjorde, for os nu. Når vi ser sejren i nederlaget; når det er i svagheden og der, hvor vi har givet op, at styrken og afklaring indfinder sig; når glæden overmander sorgen; når håbløsheden og ligegyldigheden får modstand; når vi får nyt mod og modstand af at høre evangeliet, så er det Helligånden, der handler. Og derfor –

fordi Gud også er nu og her i verden som Helligånd - derfor må der hele tiden tales og tænkes i nye, åbnende billeder om Gud.

”Den, der ikke bliver født på ny, kan ikke se Guds rige”, siger Jesus til Nikodemus i deres natlige samtale, som vi lytter med på i dag.

At blive født på ny, det er netop ikke at gøre det, Nikodemus mener, han skal gøre, da han lukker billedrammen og skruer skrueerne fast i og tager Jesu ord om at blive født på ny bogstaveligt og tåbeligt spørger, om han skal kravle tilbage i livmoderen for at kunne være med og forstå, hvad Jesus siger. At blive født på ny, er ikke at gå i sin mor igen, eller vende tilbage til sin barndoms éntydige tro på Gud, som den overjordiske beskytter mod alle farer og trusler.

At blive født på ny, at tro, at se Guds rige, det er at kende sit liv og sig selv som Guds. Det er at høre historien om Jesu liv, død og opstandelse, som den altafgørende historie om en selv. Og det er at høre, at det åbner og giver nye betydninger, facetter og farver. At blive født på ny; at tro, at høre og se og forstå Jesu historie som den altafgørende historie om en selv, det kræver et par ører, der vil høre, et par øjne, der vil se, og et hjerte og en hjerne, som vil lade sig noget sige.

Om det så lykkes, det er et menneske aldrig selv herre over. Det er med tro som med kærlighed: Man kan ikke bestille den. Kun tage imod den, når den indfinder sig.

Som vinden blæser, hvorhen den vil, er ingen heller herre over sin eller andres tro. Man kan ikke bestemme sig for at ville tro. Men man kan ikke lade være, når man møder den, der er troværdig. Om Nikodemus

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

gjorde det i den sene nattetide, da han op-
søgte Jesus, det melder historien ingenting
om. Men vi ved, at han ikke slap Jesus af
syne igen. I Johannesevangeliet følger han
Jesus på afstand. På et tidspunkt forsvarer
Nikodemus Jesus overfor de andre rådsher-
rer, og Langfredag er det, ifølge Johannes,
Nikodemus, som hjælper Josef af Arimatæa
med at salve og begrave Jesus.

Tro kan ingen tvinges til. Men ingen kan
lade være med at tro, når de møder den, der
er troværdig. Derfor går vi i kirke; derfor
synger vi salmer og beder bønner; derfor
taler vi sammen om, hvem og hvad Gud er. I
et håb om at blive mødt af det, der er tro-
værdigt. I en aldrig færdigformuleret tro på
at den treenige Gud vil os og vil os noget. På
mange forskellige og nye måder. Til hver en
tid. Og bagefter.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd, du som var, er og
bliver én sand treenig Gud, højlovet fra før-
ste begyndelsen, nu og i al evighed. Amen.

Margrethe Dahlerup Koch

Tim

Salmer:

403, 435, 417, 492, 11